כסא לוקמא ולא נמי . טוב לך להיות מן המקולין ולא מן המקלין לפי שסוף קללת חנם לשוב אל המקלל : **פיס לו** . לאבנר להציל את עצמו באחד מאיבריו של עשאל ולא יהרגנו דהכי אמרינן [בבן סורר ומורה] (לקמן דף עד:) רודף אחר חבירו להרגו ויכול זה להציל את עצמו באחד מאיבריו של רודף ולא עשה כן אלא חזר כנגדו והרגו נהרג עליו : **אמרו ליס לא יכיל ליס** . לאבנר לכון באחד משאר איבריו: **אמר ליס** . יואב השתא בדופן חמישית כנגד ללע חמיקי : **אמר ליס ניזיל לאבנר** . דיו של לאבנר פטור אתה עליו : **אין ורקין דרש** . תורה אור

הוא לוטא ולא תהא לאטה; ארתיוה ליואב, דייניה, אמר ליה **מאי טעמא קטלתיה לאבנר** אמר (ליה) נואל הדם דעשאל הואי, עשאל רודף הוה? אמר (ליה) היה לו להצילו באחד מאבריו (אמרו ליה לא יכיל ליה, א"ל השתא בדופן חמישית כיון ליה? דכתיב °ויכהו אבנר באחרי החנית אל החומש" וא"ר יוחנן בדופן חמישית במקום שמרה וכבד תלויין בו; באחד מאיבריו לא יכיל ליה? אמר ליה ניזיל אבנר, **מאי טעמא קטלתיה לעמשא?** אמר (ליה) עמשא מורד במלכות הוה דכתיב °ויאמר המלך לעמשא הזעק לי את איש יהודה שלשת ימים וגו' וילך עמשא להזעיק את יהודה ויוחר וגו' אמר ליה - עמשא, אבין ורקין דרש: אשכחינהו דפתיח להו במסכתא אמר כתיב °כל איש אשר ימרה את פיך ולא ישמע את דבריך לכל אשר תצונו יומת" יכול אפילו לדברי תורה? "תלמוד לומר "רק חזק ואמץ" אלא "ההוא גברא מורד במלכות הוה דכתיב °והשמועה באה עד יואב כי יואב נטה אחרי אדניה, ואחרי אבשלום לא נטה" מאי "לא נטה"? אמר רב יהודה שביקש לנטות ולא נטה. ומאי טעמא לא נטה? אמר רבי אלעזר עדיין ליחלוחית של דוד קיימת רבי יוסי ברבי חנינא אמר עדיין אצטגניני של דוד קיימין *דאמר רב יהודה אמר רב ארבע מאות ילדים היו לו לדוד כולן בני יפת תואר היו ומגדלי בלורית היו ומהלכין בראשי הגייסות היו והן הן בעלי אגרופין של דוד, ופליגא דרבי אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא אילמלא דוד לא עשה יואב מלחמה ואילמלא יואב לא עסק דוד בתורה דכתיב °ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו ויואב בן צרויה על הצבא" מה טעם דוד עשה משפט וצדקה לכל עמו משום דיואב על הצבא ומה טעם יואב על הצבא, משום דדוד עושה משפט וצדקה לכל עמו. °ויצא יואב מעם דוד וישלח מלאכים אחרי אבנר וישיבו אותו מבור הסירה", מאי "בור הסירה"? אמר רבי אבא בר כהנא בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג. °ויטהו יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי" אמר רבי יוחנן שדנו דין סנהדרי א"ל מ"ט קטלתיה לעשאל עשאל רודף היה, היה לך להצילו באחד מאיבריו! לא יכילי ליה, השתא בדופן חמישית כוונת ליה, באחד מאיבריו לא יכלת ליה? לדבר אתו בשלי" אמר רב יהודה אמר רב על עיסקי *שלו °ויכהו שם אל החומש" אמר רבי יוחנן בדופן חמישית מקום שמרה וכבד תלויין בו °והשיב ה' את דמו על ראשו אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים ממנו טובים שהיו דורשין אבין ורקין והוא לא דרש, צדיקים שהן בפה ולא עשו, והוא באיגרת עשה. °ועמשא לא נשמר בחרב אשר ביד יואב" אמר רב - שלא חשדו. °ויקבר בביתו במדבר" אמר רב יהודה אמר רב יהודה אמר רבי יוחנן במדבר - מה מדבר מפקר לכל אף ביתו של יואב מופקר לכל דבר אחר במדבר מה מדבר מנוקה מגזל ועריות אף ביתו של יואב מנוקה מגזל ועריות °ויואב יחיה את שאר העיר" אמר רב יהודה אפילו *מוניני וצרתנא טעים, פריס להו :

מאי טעמא קטלתיה לעמשא. ותם תאמר היאך נתחייב יואב במאי דקטליה לעמשא הא בעי התראה, ואפילו למ"ד חבר אינו צריך התראה הכא לא היה חבר בדבר זה שהיה מושבו מורד במלכות, וה"ל שונג וי"ל דלא נתחייב אלא משום הוא גופיה דהוה מורד במלכות :

הדרן עלך נגמר הדין

הדרן עלך נגמר הדין

כסא לוקמא ולא נמי . כמדרך בדוד לבו : **מאי לא נמי** . כלומר מה לנו להזכיר כאן וכי מה היה לו לירא אלא נמה אחר אבשלום וכאן נמה אלא מגיד לך הכתוב שבקש לנטות גם אחרי אבשלום אלא אלא גמר מחשבתו כדמפרש מפני שעדיין היה ליחלוחית גבורתו של דוד קיימת אבל עכשיו שהזקין יצא מדרכו ונטה אחרי אדוניה : **מילמנניי דוד** . בעלי תגרופי שלו שעל ידם הוא נלחם ויוצא וכא על פיהם מילמנגיטה דל"ם לשון מזלות וחוזים בכוכבים והכי קרי ליה משום שהיה דוד נסמך עליהם ושואה על פיהם והולך אחר דבריהם : **ילדים** . בחורים : **ומגדלי בלורים** . כמשפטי העובדי כוכבים כדי שיירלו בעלי לימה ויפחדו מהן, ובני יפת תואר - כשי עובדי כוכבים שהיו לוקחים בשביה והתירן הכתוב דכתיב (דברים כב) ורלית בשביה וגו' : **מילמלא דוד** . שהיה עוסק בתורה לא עשה יואב מלחמה אבל זכותו של דוד עומדת לו ליואב במלחמותיו של דוד : **בור וסירה גרמו לו לאבנר שנהרג** . בור לפתח מים שלקח דוד מרחשותיו של שאול כשהיה יגן במעגל °וכשאמר להם דוד בני מות אתם שלא שמרתם את אדוניכם שכבר הייתי יכול להורגו (שמואל א כו) *)ראו נא: חניית המלך ואיה לפתח המים וגו' היה לו לאבנר למחות בשאול ולומר לו ראה כמה לדיק הוא שלא הרגך ולא מיחה שלא אמר אמת אחד מבני הצבא נתגס לו: **פילפל קון**. בשכבת דוד את כנף מעיל של שאול במערה היה לו לאבנר ללמד זכות על דוד ולומר לשאול ראה כמה חס עליך ולא הרגך בהיותך יחד עמו במערה ולא לימד זכות אלא אמר שמא כשעברתם אלו הקולים והסירים נכנס אחד מן הקולים בכנף מעילך והוא היה ממון שם ואתה : **שדנו דין סנהדרי**. כמו (דברים כא) אל זקני עירו ואל שער מקומו" דסתם "שער" לשון סנהדרי הוא שהיו דנין שם : **על עסקי שלו** . לשון "של נעלך" (שמות ג) שאל לו בערמה יבמה גדמת היאך תולעת התחיל שוחה מלפניו ומראהו כך היא תולעת שלא חרבו והרגו כדכתיב (מלכים א ג) בחצורתו אשר במחניו ובגמלו אשר בגליו : **עשה דרשו אבין ורקין** . שלא לקיים מצות המלך לעסוק על דברי תורה עמשא כדאמרן לאבנר כשאמר לו שאול לעבדיו (שמואל א כב) סובו והמיתו את כהני ה' וגו' וכתיב (שם) ולא אבו עבדי שאול לשלוח ידם ולפגוע וגו' : **ופגע לא סיס הרגו** . והרג אויבו במלחמתו של דוד אע"ג שלא טוה דוד אלא באיגרת דכתיב (שם כ"ג יא) ויכתב בספר לאמר הבו את אויבו וגו' : **ויקבר בביתו במדבר** . ביואב כתיב : **מופקר לכל** . לעניים להתפרנס מביתו : **אפי' מוניני ולתנצא טעים** . לפילו דברים דקים ומעוגים : **טעים** . שהיה מעוגים : **פריס לפו** . משלח להם למזונות לעניים של עיר : פריס לשון פרס שטטלין מביא המלך ופסוק זה בדברי הימים כשלכד דוד את מלודת ציון : **מוניני** . דגים קטנים (ג) ולחנתא מין דגים קטנים :

*) נקרא כתיב ראה לי מנים המלך ואת לפתח המים

הדרן עלך נגמר הדין

אמר רב מאי דכתיב ויהוה יואב אל תוך השער לדבר אתו בשלי. על עסקי השל . פי' שאלה שאלו בענין חליצה כדכתיב של נעלך מעל רגליך. אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטובים מסנו וגו' ולא עשו שאמר להם שאול המלך להורג הכהנים ולא קבלו מסנו . וכך הוא מפורש בתלמוד א"י בפרק חלק. ויאמר המלך לרצים הנצבים עליו סבו והמיתו כהני ה' וגו' . מי היו א"ר שמואל אבנר ועמשא היו אמרו לו כלום אית לך עלינן אלא הדין וגורא והדין כליגרין . פי' כלי זין ורסן הסוס בלשון יון כך שמן. אמרו לה הא מריפין לך כלומר אין אנו חפצים לא במתנותיך ולא אבו עבדי המלך לשלוח את ידם לפגוע בכהני ה' ויואב באיגרת שכתב לו דוד על אוריה החתי קבל והרגו . טובים מסנו שורשו אבין ורקין כדאמרן והוא לא דרש אלא קבל האיגרת ועשה . ויקבר בביתו במדבר . מלמד שהיה ביתו של יואב מנוקה מגזל ועריות . כמו המדבר שאין אדם מצוי לגזול ולא לעורה : הדרן עלך פרק נגמר הדין

גליון השס"ם

רש"י ד"ה טור וסירה וכו' וכשאמר לסם דוד. כלי ליתא בירושלמי פ"א דסוטה :

הגהות מהר"ב רגשבורג

[א] אמר ליס היה לו להצילו באחד מאיבריו אמרו ליס כנ"ל :

הגהות הב"ח

(א) גם' אמר להו גואל הדם וכו' אמר להו היה לו להצילו וכו' אמר להו כשמת בדופן : (ג) שם אמר אמר מוקה:(ג) רש"י ד"ה מוניני דגים קטנים. נ"ב וכן בע"ג דף דף כט: [ג"י הערוך ערך מל ד' של]

[פי' איר מל דגים ולחנתא פי' דגים קטנים ערוך ערך מוניני ולתנצר בכן ג"ל בפירש"י ד"ה מוניני כו' וכן בשבת קי: פירש"י מל מוניני איר]

עין משפט נר מצוה

סג א פיי' פיב מלכות מלכים פלכה פ :

רבינו חננאל

בשעה ה' וחסר לחם זה יהויכין שנאמר וארוחתו ארוחה תמיד ניתנה לו מאת המלך דבר יום ביומו: פרדגרא בלשון יון אלנקרס פרדגרא . אתיתה ליואב דדיינוה א"ל [נואל הדם דעשאל הוי] מאי פטמא [דכתיב] ויפת בדם עשאל אחיו אמרו ייויל אבנר. לעמשא בן יתר אמאי קטלתיה א"ל עמשא מורד במלכות תורה שנאמר ויוחר מן המועד אשר יעדו א"ל עמשא אבין ורקין מיעופין דרש דאשכחינהו דפתחו במסכת אמר כתיב בירושלמי כל איש אשר יסרה את פיך וגו' יכול אפילו לדברי תורה ישמע לו ת"ל רק חזק ואמץ מ' קרא אחרינא רק חזק ואמץ מאד לשמור ולעשות ככל התורה אשר צוה משה עבדי אל תסור מסנו ימין ושמאל למען תשכיל בכל אשר תלך וקיימא לן אבין ורקין מיעופין כ"ם שב' אף ל' ל'ל (ואך) (ורק) למעם באו וכיון הכתוב הבא רק למעם כי בדברי תורה אין שומעין לו אדרבה אתה הוא מורד במלכות שנאמר והשמועה באה אל יואב כי יואב נטה אחרי אדניה וגו' ונגמר הדין בכך . כתיב ואחרי אבשלום לא נטה ס"מ לא נטה אמר עדיין לחלוחיות של דוד קיימת אסמגנינו דאמר רב ת' ילדים בני יפת תואר מגדלי בלורית היו לו לדוד ומהלכין בראשי הגייסות והן הן אגרופין של בית דוד כלומר ומהן סתיירא יואב לנטות אחרי אבשלום ופליגא דר' אבא בר כהנא דאמר אלמלא דוד לא עשה [יואב] מלחמה ואלמלא יואב לא עסק דוד בתורה שנא' ויהי דוד עושה משפט וצדקה ויואב על הצבא ומה טעם יואב על הצבא משום דדוד עשה משפט וצדקה : וישיבו אותו מבור הסירה א"ר אבא בר כהנא בור וסירה גרסו לו לאבנר שיהרג מפורש בתלמוד א"י בסימה פ"א . שרצה שאול להשיב את דוד מפני שאמר בעת שלקח הצפחת והתנית היה יכול להורגני וכיון שלא הרגני צדיק הוא אין לדרשו וא"ל אבנר לא כי אלא הצפחת והתנית הנערים הלכו להביא מים מן הבור ושכחום שם בבור . ובא דוד ונטלם בבור של מים ולקחם א"ל הצפחת והתנית הנה אמרת בבור נשארו כנף מעילו מה תאמר בו א"ל כנף מעילך בסירה הועדת כלומר נסכך בקרצים ונתתך ומצאו דוד ולקחו משם . וכיון שלא הניחו אבנר להתפיים לדוד נענש עליהן וזהו פי' בור וסירה גרמו לו לאבנר שיהרג . ואמר רב יהודה

עין משפט נר מצוה

סד א פיי' פיג מלכות מלכים פלכה ה :

רבינו חננאל

[ג] אמר ליס היה לו להצילו באחד מאיבריו אמרו ליס כנ"ל :

ארבע מיתות. סקילה שריפה שרג וחנק. דווקא נקט סידרא סקילה תמורה משריפה ושחיטה מהרג ושלשתן מחנק ונפקא מינה למתחייב שתי מיתות דקי"ל לקמן (דף פח:) דינדון בתמורה: **רבי שמעון כו'.** פטורתא מפרש בגמרא: **זו מלוה בנפקלין.** שפיכשנו בפרקין דלעיל (דף מה:) בית הסקילה היה גבוה שתי קומות כו' ומשום דבעי למתני מעט הנשרפין והנהרגין כולל, הדר ונקט להא: **גמ' כל מקום ששנו חכמים דרך מנין.** וסידרו דבר אחר דבר: **אין מוקדם ומאוחר.** לא דקדקו להקדים במשנתן את המוקדם ולאחר את המאוחר. שיש מקום שהשנו מאוחר במשנה לגרוך להקדימו במעשה כגון סדר ח' בגדים של כהונה גדולה כדמפרש לקמיה דמכנסים קודמין בלבישה ולא להקדימו לשנותן כסדר לבישתן. אם מקום שהסדר שוי כמשפטו לכתחילה אבל לי אפיך לית לן בה כגון דברי סדר חליצה כדלקמיה: **מתן מסדר שבעה סממנין.** האמורים לענין הכתם של דם שבהן דיקדקו בסדר משנתן; כל דבר המועיל לחבירו קרי ליה סם לעביה ואין סם לשון בושם ולא לשון מרפא אלא לשון דבר הצריך לתיקון חבירו: **מעבירין על הכתם.** לבודקו אם דם נדה הוא ולטמא טהרות שבע בהן או לבע הוא והטהרות טהורות ואם עבר בחלו שבע סממנין כשיכבס אותו בהן כסדרן בידוע שדם היה ואם לא עבר בידוע שלבע היה: **רוק ספל.** שלא טעם כלום כל אותו היום, תפל-ריקס, וגנוב, וחסר כל טעם מאכל כגון דבר שלא נמלח דמיקרי "תפל": **ומי גריסין.** ומי לעיסת גריסין של פול שטעסין וכוססין אותו ומשפשפין אותו בהן: **ומי רגלים.** שהחמיצו והסריחו: **נפר.** מין אדמה הוא וקורין לה ניתרא: **וצורים.** עשב הוא ומעביר כתמין וקורין ליה אירבנ"ו שבוגרי"ל: **קמוניא.** הכתם מפרש לה שלוף דון ולא ידענא מאי היא: **פשלך.** נמלא בנקבי מרגליות הטולות מתוך הים: **לא עשה ולא כלום.** אין זה נסיון שאם לא עבר בכך אכתי איכא למימר דם הוה והאי דלא עבר הייט משום דאין גריסין מועילין אלא לאחר הרוק וכן טולם כסדר: **והא דרב סחורא קטע בהאי גמרא** משום דמייתיין להני אחרבע מיתות ב"ד דמתני' עלה כדפליג רב פפא עליה ואמר אף אחרבע מיתות דווקא ניסנו הקודם במשנה קודמת לחברתה אם נתחייב שתי מיתות: **כפלוגתא לא קפיידי.** רב סחורא נמי איתא ליה דמתני' דווקא תגן ומיהו כי נקט מילי דפלוגתא: **אף מדר יומא.** דעבודת יום הכפורים הסדורות במשנה במסכת יומא זו אחר זו דווקא קתני ומיהו אומרא בעלמא הוא שהחמיר הכתוב בעבודת עתו היום שאם שינה בסידרו פסול ולא משום חשיבות דעבודות הוא שהרא זאת תמורה והשובה מחבירתה אלא תמר היום שנכתבה אותה בסידורה לעכב וכי אמרינן תגן, במידי דחשיבותה גרם ליה כגון אחרבע מיתות דאמרינן לקמן דזו חמורה מזו וכן בשבע סמנין שעורכו וכתו של כל אחד ואחד גורם לו ליקרם וכן מכנסיים שהשבן הכתוב להקדימן אבל יום הכפורים אומר היום בעלמא הוא שלא לשנות בו ולא כת עבודות: **ואיידך.** רב פפא דאיירי נמי בחומרי אמר לך ההוא מלוה בעלמא ואי אפיך לית לן בה: **אלפוקי מפלגים אלינס.** האי "כל מקום" דקאמר רב סחורא דלא דיקדקו בו לאפוקי מסדר השעוי במלות חלילה אחת דלא חיישא הוא ואע"ג דמלותיה הכי יעשה אפי' הכי אי אפיך לית לן בה דקתני לקמן: **עגם פסוגנם לו.** שאם היה אזן והיא ילדה הוא ילד והיא זקינה אומרין לו כלך אצל שכמותך ולא תכנס קטנה לתוך ביתך: **וכלשון סקודם סיו פומרין.** במסכת סוטה יליף לה בפרק אלו נאמרין בכל לשון (דף לב:): **רוק סגרלפס.** שיהא בו כדי לרחות כשיולא מפיה דבעינן לעניי הזקנים וירקה: **קורלפס וקורא טולנס ורוקקם וקורלפס.** קורלפס מאן יכמי' וקורא לא חפצתי תולנס ורוקקם וקורלפס ככה יעשה לאיש: **ס"ג וסרין כס מלי קפשפס לן כו'.** והא דרב יהודה שמעינן דמתניתין לאו דווקא משום הכי נקט לה הכא: **אלפוקי.** אלא דרב סחורא קא מהדר: **על בשרו.** משמע כשלובשן יהא בשרו מבלי לבוש דאי לא הא אתא לאשמועינן למה לי על בשרו: **מלי מעמא לקדמס לכתונס.** הואיל ומכנסיים קודמין: **דמקדמים קרא.** כתונת בד קדש ילבש ומכנסי בד וגו' (ויקרא טז): **סקילה חמורה כו'.** מעמא דמתניתין מהדר לפרושי מ"ט דרבנן דאמרו סקילה קודמת לשריפה ושריפה להרג והרג לחנק: **שכן נסנס לפגדף.** מבארך את הסם והוא בסקילה דכתיב (שם כד) הוצא את המקלל וגו': **ולעבודה כוכבים.** שהן עבירות חמורות: **ומלי חומרא.** לפגדף ועבודה כוכבים דקאמרת דמיתה הניתנה להם ודאי חמורה משאר מיתות שהרי ניתנה לעבירה חמורה: **שכן מחללת לם בניס.** דקאמרינן לקמן (דף נג:) שאם היו עוהגין בו קדש מוהגין בו חול לומר אחרור שזו ילד אחרור שזו גילו: קסברי

ארבע *מיתות נמסרו לבית דין: סקילה שריפה הרג וחנק *רבי שמעון אומר שריפה סקילה חנק והרג, זו מצות הנסקלין: **גמ'** אמר רבא אמר רב סחורא אמר רב הונא כל מקום ששנו חכמים דרך מניין אין מוקדם ומאוחר חוץ משבעה סמנין *ישבעה סמנין מעבירין על הכתם: רוק תפל, ומי גריסי, ומי רגלים, ונתר וברית, קמוניא, *(ואשלך) וקתני סיפא *העבירין שלא כסדרן או שהעבירון שבעתן כאחד לא עשה ולא כלום. רב פפא סבא משמיה דרב אמר אף ארבע מיתות מדקא מפליג רבי שמעון ש"מ דוקא קתני, ואידך בפלוגתא לא קא מיירי. רב פפא אמר *אף סדר יומא דתנן *כל מעשה יום הכפורים האמורים על הסדר אם הקדים מעשה לחבירו לא עשה ולא כלום ואידך, ההוא חומרא בעלמא. רב הונא בריה דרב יהושע אמר אף סדר תמיד *דקתני עלה וזהו סדר תמיד ואבר, ההוא למצוה בעלמא. ולאפוקי ממצות חליצה דתנן *מצות חליצה "בא הוא ויבמתו לפני בית דין היו נותנין לו עצה ההוגנת לו שנאמר °וקראו לו זקני עירו ודברו אליו" "והיא אומרת °מאן יבמי וגו' והוא אומר "לא חפצתי לקחתה" ובלשון הקדש היו אומרין "ונגשה יבמתו אליו לעיני הזקנים וחלצה נעלו וירקה בפניו" רוק הנראה לדיינין, "ענתה ואמרה ככה יעשה לאיש וגו' ונקרא שמו בישראל וגו' ואמר רב יהודה "מצות חליצה קוראה וקורא חולצת ורוקקת וקוראה" והוינן בה מאי קמ"ל מתניתין היא? הא קמ"ל "מצוה הכי ואי אפיך לית לן בה תניא נמי הכי *בין שהקדים חליצה לרקיקה או רקיקה לחליצה מה שעשה עשוי. ולאפוקי מהא דתנן *כהן גדול משמש בשמונה כלים והדיוט בארבעה בכתונת, במכנסים, במצנפת, ואבנט, °מוסיף עליהן כהן גדול חושן, ואפוד ומעיל, וציץ *ותניא *ומנין שלא יהא דבר קודם למכנסים שנאמר °ומכנסי בד יהיו על בשרו ותנא מאי טעמא אקדמיה לכתונת °משום דאקדמיה קרא, וקרא מאי טעמא אקדמיה? משום דמכסיא כולה גופיה. עדיפא ליה: סקילה שריפה °כו': °סקילה חמורה משריפה שכן *ניתנה למגדף ולעובד ע"ג מאי חומרא שכן פושט ידו בעיקר אדרבה שריפה חמורה שכן *ניתנה לבת כהן שזינתה ומאי חומרא שכן מחללת את אביה? קסברי

ליה דמתני' דווקא תגן ומיהו כי נקט מילי דפלוגתא: **אף מדר יומא.** דעבודת יום הכפורים הסדורות במשנה במסכת יומא זו אחר זו דווקא קתני ומיהו אומרא בעלמא הוא שהחמיר הכתוב בעבודת עתו היום שאם שינה בסידרו פסול ולא משום חשיבות דעבודות הוא שהרא זאת תמורה והשובה מחבירתה אלא תמר היום שנכתבה אותה בסידורה לעכב וכי אמרינן תגן, במידי דחשיבותה גרם ליה כגון אחרבע מיתות דאמרינן לקמן דזו חמורה מזו וכן בשבע סמנין שעורכו וכתו של כל אחד ואחד גורם לו ליקרם וכן מכנסיים שהשבן הכתוב להקדימן אבל יום הכפורים אומר היום בעלמא הוא שלא לשנות בו ולא כת עבודות: **ואיידך.** רב פפא דאיירי נמי בחומרי אמר לך ההוא מלוה בעלמא ואי אפיך לית לן בה: **אלפוקי מפלגים אלינס.** האי "כל מקום" דקאמר רב סחורא דלא דיקדקו בו לאפוקי מסדר השעוי במלות חלילה אחת דלא חיישא הוא ואע"ג דמלותיה הכי יעשה אפי' הכי אי אפיך לית לן בה דקתני לקמן: **עגם פסוגנם לו.** שאם היה אזן והיא ילדה הוא ילד והיא זקינה אומרין לו כלך אצל שכמותך ולא תכנס קטנה לתוך ביתך: **וכלשון סקודם סיו פומרין.** במסכת סוטה יליף לה בפרק אלו נאמרין בכל לשון (דף לב:): **רוק סגרלפס.** שיהא בו כדי לרחות כשיולא מפיה דבעינן לעניי הזקנים וירקה: **קורלפס וקורא טולנס ורוקקם וקורלפס.** קורלפס מאן יכמי' וקורא לא חפצתי תולנס ורוקקם וקורלפס ככה יעשה לאיש: **ס"ג וסרין כס מלי קפשפס לן כו'.** והא דרב יהודה שמעינן דמתניתין לאו דווקא משום הכי נקט לה הכא: **אלפוקי.** אלא דרב סחורא קא מהדר: **על בשרו.** משמע כשלובשן יהא בשרו מבלי לבוש דאי לא הא אתא לאשמועינן למה לי על בשרו: **מלי מעמא לקדמס לכתונס.** הואיל ומכנסיים קודמין: **דמקדמים קרא.** כתונת בד קדש ילבש ומכנסי בד וגו' (ויקרא טז): **סקילה חמורה כו'.** מעמא דמתניתין מהדר לפרושי מ"ט דרבנן דאמרו סקילה קודמת לשריפה ושריפה להרג והרג לחנק: **שכן נסנס לפגדף.** מבארך את הסם והוא בסקילה דכתיב (שם כד) הוצא את המקלל וגו': **ולעבודה כוכבים.** שהן עבירות חמורות: **ומלי חומרא.** לפגדף ועבודה כוכבים דקאמרת דמיתה הניתנה להם ודאי חמורה משאר מיתות שהרי ניתנה לעבירה חמורה: **שכן מחללת לם בניס.** דקאמרינן לקמן (דף נג:) שאם היו עוהגין בו קדש מוהגין בו חול לומר אחרור שזו ילד אחרור שזו גילו: קסברי

ב) [נ"ל ואשלך] [מכר יגמות כ:] [יגמות מה:] מה פת: סם זכמים סם: *אחר הסנהדרין [נ"ל בדברי ר' יהודה מ"ר] △ תוק הלאלים [ב"ר אמר אמרה זה ראוי לו מקומות הלא נראה שהיה הזה יומת פ.] תמיד פ"ז מ"ג יגמות קו: יומת פת: סם כנ: וכס. [יגמות קס. קו:] יומת פת: [נקמן עמ:] [סם] גליון הש"ס גמ' משום דלקדמים קרא. עי' תשובת אלגת מרים סימן כט:

נוסח מקום ר' סחורא: בכל מקום ששנו חכמים דרך מנין אין מוקדם ומאוחר בהן כגון ארבעה אבות נזיקין השור והבור והמבעה והבער וכיוצא בו. הוצ מז' סממנין דמאי דמקדי' סקדים ומאי דמאחר מאוחר דתנן בגרה פ"ם ז' סממנין מעבירין על הכתם רוק תפל. מי גרסין ומי רגלים. נתר וברית. קימוניא. ואשלג. וקתני סיפא העבירן שלא כסדרן אם העבירן שבעתן כאחד לא עשה כלום. משמיה דרב אמרי אף ד' מיתות מאי דמקדים מקדים ומאי דמאחר מאוחר. מרקא פליג ר' שמעון ותני שריפה סקילה הרג וחנק ש"מ דווקא כך סידורן: ורב הונא מתני' דאית בה פלוגתא ומעשה יום"כ דהוא בעלמא היא וסדר התמיד דלמצוה בעלמא היא בתני כולהו לא קא מיירי ומה בא לדוריע לאפוקי מצות חליצה דתנן ביבמות פרק מצות חליצה בא לב"ד הוא ויבמתו כו' ומפורש קוראה היא תחלה בפני ב"ד מאן יבמי וגו' וקורא הוא לא חפצתי לקחתה ואחרי כן חולצת כרכתיב וחלצה נעלו וגו' ורוקקת כדכתיב ויורקה בפניו. וקוראה ככה יעשה לאיש ואתא לאשמעינן מצותה כך קוראה וקורא חולצת ורוקקת וקוראה *) ואי אפיך וחקדים חליצה לרקיקה ובין שהקדים רקיקה [לחליצה] מה שעשה עשוי. ולאפוקי נמי מהא דתנן ביום"כ

ג) נוסח מקום ר' מאיר: תמורת הדוגמא ר' מאיר נ"ל ר' יהודה

△ שם הדוגמא נוסחא אחרת

ס"ג בדוגמא כתונת ומכנסי בד יהיו על בשרו. וכיון (שאחרי) [שכתונת אחרי] המכנסים אמאי אקדמה קרא לכתונת קודם המכנסים ושמעינן הואיל ו"ר סא טלי נוסא השיבא ומשום הכי אקדמה. אלא אמר לשמש איזהו חמורה מחבירתה. ואמרי' סקילה חמורה שנתנה למגדף ולע"ז שאין עבירה למעלה מהן ששמשו יד בעיקר **) ודהנן הומרא דשריפה סדמקמינן נשואה בת כהן בשריפה ולא ארוסה אלא ארוסה בת כהן בסקילה כבת ישראל. והלא לא יצאה שריפה בבת כהן להקל עליה ואלו היתה השריפה חמורה מסקילה כשם שיצאה נשואה בת כהן מחנק שהוא קל לשריפה שהיא חמורה כך ארוסה בת כהן היתה יוצאה מסקילה שהיא קלה. לשריפה שהיא חמורה. וכיון שלא יצאה ש"ם דסקילה חמורה משריפה

*) [נראה דנ"ל ואי אפיך וחקדים רקיקה נחליצה מה שעשה עשוי]. **) נראה דחסר כאן ונ"ל ומקשינן אדרבה שריפה חמורה שכן מחנה לבת כהן שזינתה ודתיון חומרא דשריפה וכו'].